

VITA

Vita ontzia eta Mexikora garraiatu zuen altxorari buruz zer ez ote da idatz! Interneten sartu baino ez dago horretaz jabetzeko. Nik, baina, honako, beti legez leku faltan, gidoitxo arina besterik ez dut prestatu, gertakari nagusien berri eman eta baten bat historia osoa kontatzera animatzeko lain, dena ez diogu Netflixi utziko eta.

PROTAGONISTAK

Nagusiak: Batetik, Juan Negrin, orduan Errepublikako Ministro Kontseiluko presidentea eta, aurretik, Ogasun ministroa, altxorra batzearen eta Frantziatik, erbesteratutako ondasunok Frantziako gobernuak frankistei emango zizkien beldurrez, Mexikora garraiatzeko agindua eman zuena. Baita horretarako erabiliko zen *Vita* yatearen erosketa agindu zuena ere. Bestetik, Indalecio Prieto, Asturiasko seme baina ia bizi osoa Bilbon egin zuen buruzagi sozialista. Defentsa ministro ohi eta Negrinen babesle handia izandakoa, baina ordurako, 1939, Negrin alderdikidearen etsai adiskidezina.

Koprotagonistak: Jose Ordorika, Vitako kapitain lekeitiarra eta Marino Gamboa, armadorea. Bata eta bestea gerra denboran Errepublikari eta Jaurlearitzari hainbat zerbitzu emandakoak itsas garraioan. Mariano Manresa Tramontana bou armatuko kapitaina, Negrinen konfidantzako gizona eta Enrique Puente, karabineroen teniente koronela, zamaren eskoltaren arduraduna (Prietoren laguna).

Estrak: Tripulazioak jatorri bikoitza —edo hirukoitza— izan zuen. Batetik, Ordorikak aukeratutakoak, lekeitiarrak gehienak, eta bestetik, Manresak ekarritakoak, Tramontana ontzian ibilitako itsasgizonak. Gehitu horiei Puenteren karabineroak. Karabinerotza Gorputzaren zereginen artean egon zen Espainiako Bankuaren urrea (Moskuko urre famatua) Cartagenatik Odesara garraiatzea Sobiet Batasuneko arma eta beste horngai batzuren truke.

GARAIA

Gerra zibilaren amaiera eta II. Mundu Gerraren hasiera aurreko hilabeteak, 1939ko udaberri eta uda.

LEKUAK/ESZENATOKIAK

Espainia hasi eta Mexikoraino, Frantzia, Ingalaterra, Atlantiko eta Karibeko itsasoetan zehar Veracruzen amaitzeko.

GERTAKIZUNAK

Aurrekariak

Errepublikako Gobernuak, 1938aren azkenetan, ikusirik gerra irabazterik ez zuela eta erbestera aterako ziren errefuxiatuei laguntzeko eta atzerrian politikan ekiteko dirutza beharko zuela, hainbat ondasun (urre, bitxi eta antzeko balioak) Frantziara eramatea erabaki zuen. Beste horrenbeste bururatu zitzaion Kataluniako Generalitateari, baina Espainiako Gobernuak (Negrinek) ez zion utzi eta kataluniarren ondasunok ere, jabez aldatuta, *Vita*n egin zuten Mexikorako bidaia. Ondasunon zati bat Frantzian erabili zen SERE (Servicio de Evacuación de Republicanos Españoles) erakundea sortu eta erbesteratuei laguntzeko.

Frantziak Francoren erregimena onartu zuenean, legez Errepublikaren izenean zeuden ondasunak guztiak diktadura espainiarraren jabetzako bihurtu ziren, atzerrira ateratako ondasunak ere bai. Frantziak Francori entregatuko zizkion beldurrez; Negrinek leku segurura garraiatzeko agindu zuen, Mexikora.

Bidaia

Negrinen aginduz, Marino Gamboa armadoreak Argosy izeneko yatea erosi zuen Ingalaterran. Yate hau izango da Errepublikako urreak Mexikora garraiatuko dituen, Vita izena hartuta. Gamboak Jose Ordorika aspalditik ezaguna zuen kapitainari agindu zion ontziaren gobernua. Eskifaiaren parte ziren Ordorikak aukeratutako lekeitiarrak, Manresak ekarritakoak eta zamaren arduradunak eta eskoltak.

Vita 1939ko otsailaren 28an itsasoratu zen Southamptonen Mexikorako bandan aurretik Havre eta Roueneko portuetan kargatutako zama pretziatuarekin. Martxoaren 23an heldu zen Veracruzera, bidean estatubatuarrekin ezustekoren bat izan ondoren.

Mexikon

Bidaia sekretua zen, baina, honakoetan sarri gertatzen den moduan, *Vita*ren zamaren berri, asko edo gutxi, edozeinek zekien. Gerta zitekeenaren beldur eta Mexikon Negrinen agentea eta zamaren ardura hartu behar zuena, Jose Puche, ageri ez zenez, Ordorikak orduan lurralde hartan errepublikano erbesteratuen artean izen handiena zuenarengana jo zuen laguntza eske, Indalecio Prietorengana. Prieto eta Negrin elkarren etsai bihurtuta zeuden ordurako gerran errepublikak hartu behar zuen bideari buruz zituzten ideiegatik eta Prietok Negrin komunisten morroitzat jotzen zuelako. Prieto, gainera, Mexikoko presidente Lazaro Cardenasen lagun mina zen. Adiskidetasun eta etsaitasun horietaz baliatuz, Prietok *Vita*n garraiatutako ondasunen kontrola lortu zuen, batetik, atzerriratuei laguntzeko eta, bestetik, bere politika eta Negrinen kontrakoa politika egiteko.

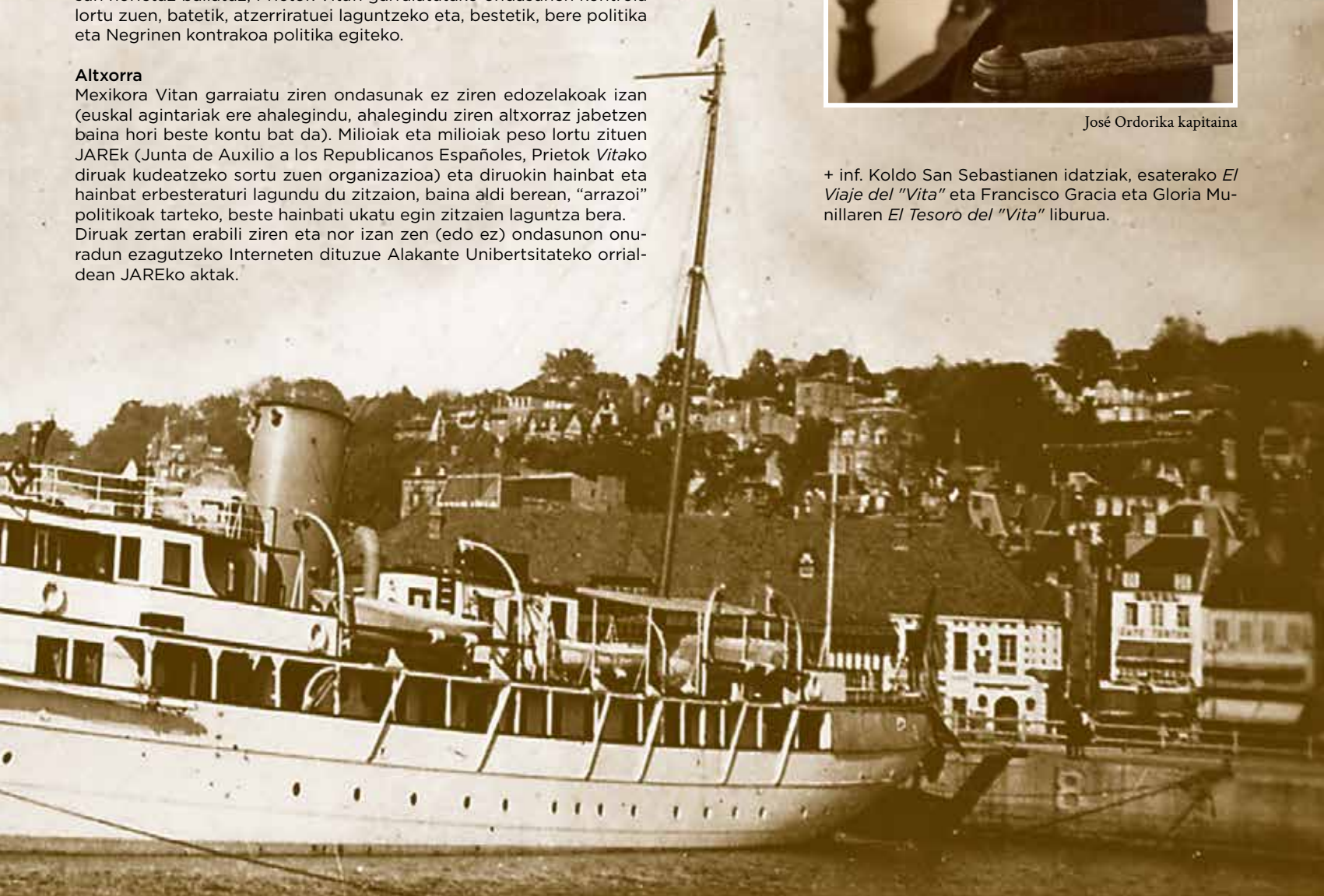
Altxorra

Mexikora *Vita*n garraiatu ziren ondasunak ez ziren edozelakoak izan (euskal agintariak ere ahalegindu, ahalegindu ziren altxorraz jabetzen baina hori beste kontu bat da). Milioiak eta milioiak peso lortu zituen JAREK (Junta de Auxilio a los Republicanos Españoles, Prietok *Vita*ko diruak kudeatzeko sortu zuen organizazioa) eta diruokin hainbat eta hainbat erbesteratari lagundu du zitzaion, baina aldi berean, "arrazo" politikoak tarteko, beste hainbati ukatu egin zitzaion laguntza bera. Diruak zertan erabili ziren eta nor izan zen (edo ez) ondasunen onuradun ezagutzeko Interneten dituzue Alakante Unibertsitateko orrialdean JAREko aktak.

José Ordorika kapitaina

+ inf. Koldo San Sebastianen idatziak, esaterako *El Viaje del "Vita"* eta Francisco Gracia eta Gloria Muñillaren *El Tesoro del "Vita"* liburua.

CREW LIST

Nos.	NAMES	CAPACITY	DATE OF JOINING	WAGES PER MONTH
37	José Ordorica	Capitan	Vacios	
38	Isaac Bobave	Oficial	Abdón	
39	José Luis Bilbao	2 ^a	Vacios	
40	Antoni Brouard	2 ^a	Ignora	
41	Salvador Garcia	Abrecazo	1 ^a de Agosto	
42	Rafael Jenuaga	Castamante	Alfalem	
43	Abelardo Garcia	Telegrafista	1 ^a de Agosto	
44	Teodoro Jenuaga	Marinero	Vacios	
45	Tomás Martínez	"	Medusa	
46	Guillermo Zambrano	"	Ignora	
47	Isidro Jenuagui	"	No es marinero (Coche)	
48	Sebastián Sabala	"	Ignora	
49	Miguel Garcia	"	Ignora	
50	Isidro Jenuaga	Capataz	Vacios	
51	Isidro Jenuaga	"	Ignora	
52	Felipe Bilbao	"	Ignora	
53	Miguel Alfontes	"	Ignora	
54	José Sabater	"	Vacios	
55	Enrique Puente	1 ^a Cocinero	"	
56	José Sullarudo	2 ^a	Ignora	
57	Guillermo Belandieri	1 ^a Mq ^a	"	
58	Alfonso Jenuaga	2 ^a	Vacios	
59	Eduardo Cobianis	3 ^a	"	
60	Antonio Cobianis	Mayordomo	"	
61	Gregorio Aranguena	1 ^a Camarero	"	
62	Enrique Oquias	2 ^a	"	
63	José Sabala	3 ^a	"	
64	A. M. Pallares	Administrador	"	
65	Miguel Jenuaga	Mquinista	"	
	Arnold Jenuaga	Planchista	"	

Urkiagatarak, Teodoro eta Juan

Este "Vita"
 Viaje de Southampton a Veracruz
 Salida de Southampton dia 28 de Mayo 1939
 Llegada a Veracruz dia 23 de Mayo 1939

Observaciones hechas durante la travesia

Isidro Jenuaga
 Capitan

JUNTA DE AUXILIO A LOS REPUBLICANOS ESPAÑOLES

México D.F. 6 de Mayo, 1941

Sr. Dn. José Ordorica.
 Ciudad.

Mi querido amigo: Es necesario que se aviste en las oficinas de HISME con el letrado Sr. Marín, a quien yo he remitido copia de cuantos documentos me envié usted. La solución de parte del Sr. Zetina, que era decisiva, veo que se demora y este retraso me hace perder confianza en obtenerla, por lo cual y en previsión de que no la logremos, procedo preparar las cosas por si hubiere de tomar otro rumbo.
 Atentamente,

[Handwritten signature]

NOALECIO PRIETO
 NUEVO LEON, 107
 MEXICO, D.F.

19 de abril, 1941

Sr. Dn. José Ordorica.
 Hotel Tropical.
 Acaapulco, Gro.

Mi querido amigo: Aprovecho el viaje de Carmelo Sáenz de Miera para enviarle por su conducto esta carta. Con ella va copia de una nueva que dirigí ayer al Sr. Presidente de la República.
 Este mañana pude ver, por fin, al Sr. Ministro de Panamá, quien tuvo una larga conferencia. El citado representante porque la tico se postreaba extraordinario y hasta un poco enojado porque la Secretaría de Relaciones, no obstante los ocho días transcurridos desde que él se presentó en dicho Centro oficial a pedir que se formulara alguna. El Ministro de Panamá no quiere extremar las cosas y formaran sobre lo ocurrido con el yate no le había dado todavía noticia alguna. El Ministro de Panamá se ha abstenido hasta ahora de formular una protesta en forma, limitándose a la petición de noticias de que antes le hablo; pero nada de particular tendria que si el auxilio se le da, para él - en el supuesto de que se ignorara que ahora una protesta se formulara una protesta en regla.
 Me alegro de haberlo visto, pues convendría de modo extraordinario que se le hiciera saber que el Consal General poñameño de la matricula de la matricula. Claro es que el cubre, llegara a formular la pequeña dificultad. El Ministro de ser una definitiva de la matricula. El Ministro de ser una definitiva de la matricula. El Ministro de ser una definitiva de la matricula.

Santi Zumaran, Jesus Zabala eta Imanol Ordorika mutikoa

Serafin Ahedo euskal futbol selekzioko jokalaria, Ordorika kapitaina eta Jose Antonio Bilbao, bigarren ofiziala. Atzeko txalupan Santi Zumaran eta Rafael Goenaga

1941eko urtarrila, Acapulco
Serafin Ahedo eta Chato Iraragorri (euskal futbol selekzioko jokalaria) Jose Ordorika kapitainarekin, beheko aldean Nile eta Imanol Ordorika
Ordurako "Vita" itsasontziak "Abril" zuen izena.

Tomas Markes

Ezkerretik eskumara: Jeronimo Amutxastegi, Jose Ordorika, Belaustegioitiarren lagun bat, Balbina Bengoetxea (Jose Ordorikaren emaztea), Iker Belaustegioitia, Maite Belaustegioitia, Elvira, Francisco (Pacho) Belaustegioitiaren emaztea, Belaustegioitiarren umezaina, dena euskaraz hitz egiteaz arduratzen zena, eta Bibiñe Belaustegioitia
Bigarren ilaran: Osane, Eneko eta Ibone Belaustegioitia, Nile Ordorika eta Amaya Belaustegioitia
Hirugarren ilaran: ezezaguna, Imanol eta Jokin Ordorika eta Agurtze Belaustegioitia

Teodoro Urkiaga?, Jesus Zabala eta Rafael Goenaga besteak beste